

Tarifele vamale ale SUA: testul de reziliență al exporturilor moldovenești

Vadim Gumene, expert asociat, Expert-Grup

4 august 2025

În aprilie 2025, administrația americană condusă de Președintele Trump anunțase aplicarea unui tarif de reciprocitate de 31 % pentru Republica Moldova, calculat drept răspuns la presupusele dezechilibre comerciale existente în comerțul bilateral. Această măsură a fost însă de îndată suspendată pentru o perioadă de trei luni, concomitent cu aplicarea unui tarif de 10% pentru toți partenerii comerciali ai SUA, pentru a oferi spațiu de dialog și ajustare diplomatică. În iulie, după expirarea acelei perioade de grație, Casa Albă a transmis scrisori oficiale către mai multe state, printre care și Republica Moldova, prin care repunea în calendarul executiv aplicarea tarifelor de reciprocitate. Spre deosebire de tariful inițial de 31 %, de această dată a fost stabilit un tarif uniform de 25 %, care a intrat în vigoare la 1 august 2025. Pentru mediul de afaceri moldovenesc, anunțul a fost atât confirmarea eventualei pierderi a accesului preferențial la piața SUA, cât și un semnal de alarmă privind necesitatea accelerării proceselor de reorientare comercială.

Până la aceste episoade politice, evoluția exporturilor Republicii Moldova către SUA în 2025 arăta deja semne de slăbiciune. În primele trei luni ale anului, livrările de mărfuri către piața americană, prezentau un trend descendent din cauza volatilității cererii internaționale. În lunile următoare aplicării noului tarif de 10%, dezechilibrul a fost amplificat de disrupțiile în lanțurile de aprovizionare la nivel mondial. În acest context volatil, ne-am propus să estimăm care va fi impactul noului tarif de 25% asupra exporturilor moldovenești, precum și reziliența acestora la astfel de măsuri tarifare.

1. Cât de argumentate sunt tarifele impuse de SUA?

Atât în luna aprilie, cât și în valul de măsuri tarifare recente, administrația americană a justificat impunerea unor tarife comerciale suplimentare față de Republica Moldova prin existența unui dezechilibru în comerțul bilateral, cu accent pe necesitatea de a „corecta” o balanță comercială negativă pentru SUA. Această justificare este susținută printr-o lectură simplistă a datelor statistice privind comerțul de bunuri, în special cele care indică un excedent moldovenesc în raport cu SUA. Cu toate acestea, o analiză detaliată a statisticii comerciale, a metodologiei internaționale de raportare și a fluxurilor comerciale reale relevă o imagine mult mai nuanțată, una în care datele agregate sunt profund distorsionate, iar măsurile tarifare aplicate de SUA se dovedesc a fi insuficient fundamentate economic sau chiar deloc.

În primul rând, trebuie clarificat faptul că datele statistice prezentate de ambele țări sunt corecte și conforme cu metodologia standardizată a ONU. Cu toate acestea, asimetria metodologică dintre exporturi și importuri generează discrepanțe inevitabile (Tabelul 1). În timp ce exporturile sunt raportate în funcție de „țara ultimei destinații cunoscute”, importurile sunt înregistrate după „țara de origine” a bunurilor.

Această diferență creează o serie de necorelări aparente, care nu reflectă fluxurile economice reale, ci doar traseele comerciale și logistice intermediare.

Această realitate este evidentă în cazul exporturilor moldovenești către SUA, care par mai mici decât importurile corespunzătoare raportate de SUA. Acest decalaj este generat în principal de faptul că o parte semnificativă a produselor fabricate în Republica Moldova, în special în regim lohn, cum ar fi articolele textile, componentele electronice sau produsele din piele, sunt exportate inițial către țări din Uniunea Europeană, unde sunt centralizate, ambalate sau procesate logistic, și abia ulterior expediate în SUA. De cealaltă parte, SUA le recunosc corect ca provenind din Republica Moldova, în baza regulilor de origine, în timp ce acestea nu figurează ca exporturi directe din Republica Moldova, generând astfel o aparență de „excedent” moldovenesc.

Tabel 1. Fluxurile comerciale de bunuri raportare de Republica Moldova și SUA, mil USD

Fluxul comercial raportat	2022	2023	2024
Export RM în SUA	52	62	90
Import SUA din RM	98	115	142
Export SUA în RM	39	72	54
Import RM din SUA	135	123	135

Sursa: Date UN Comtrade

În același timp, un element esențial și adesea ignorat în analiza bilaterală este legat de importurile Republicii Moldova din SUA, care sunt sistematic mai mari decât exporturile raportate de SUA către Moldova. Spre exemplu, în anul 2024, conform datelor statistice, Republica Moldova a raportat importuri din SUA în valoare de 135 milioane USD, în timp ce SUA au raportat exporturi către Republica Moldova de doar 54 milioane USD. Această discrepanță inversă, nemenționată în discursul oficial american, este de natură să diminueze sau chiar să anuleze presupusul dezechilibru comercial în defavoarea SUA.

Diferența este explicabilă prin structura logistică și distribuția internațională a bunurilor americane. Multe dintre produsele de origine americană (în special în sectoarele medical, industrial, IT și componente auto) nu ajung în Republica Moldova prin livrări directe, ci sunt distribuite prin parteneri europeni, care operează ca hub-uri regionale de distribuție. Deși aceste bunuri ajung în Moldova prin intermediari europeni, țara de origine rămâne SUA, conform regulilor de origine utilizate în statistica de importuri. Astfel, autoritățile vamale moldovenești înregistrează aceste intrări ca importuri din SUA, în timp ce SUA nu le contabilizează ca exporturi directe către Moldova, ci către statele intermediare din UE.

Această realitate are implicații semnificative. Dacă SUA consideră că balanța comercială bilaterală reflectă doar exporturile directe și importurile directe, fără a lua în calcul fluxurile comerciale indirecte sau lanțurile logistice regionale, atunci concluziile sunt profund denaturate. În fapt, în termeni de origine a bunurilor, Republica Moldova importă semnificativ mai mult din SUA decât consideră administrația americană, iar contribuția SUA la consumul moldovenesc este net subestimată în analiza oficială.

În concluzie am putea afirma că analiza detaliată a fluxurilor comerciale dintre SUA și Republica Moldova arată că impunerea tarifelor nu este justificată economic pe baza datelor reale comerciale. Dezechilibrul invocat de partea americană se bazează pe o interpretare parțială și metodologic incompletă a datelor disponibile. Importurile indirecte din SUA în Republica Moldova sunt semnificative și trec adesea neobservate în statistica americană de exporturi, iar exporturile moldovenești către SUA sunt amplificate

artificial în raportările americane din cauza traseelor de reexport. Prin urmare, balanța comercială reală este mult mai echilibrată decât pare, iar măsurile tarifare adoptate trebuie reanalizate în baza unei evaluări tehnice și economice riguroase, nu pe impresii statistice eronate.

2. Cum au fost afectate exporturile Republicii Moldova în SUA în anul 2025?

În primele cinci luni ale anului 2025, exporturile Republicii Moldova pe piața americană au suferit o diminuare semnificativă de -34%. Totuși, în contextul particular al relației comerciale bilaterale, este mai oportună analiza importurilor raportate de către SUA din Republica Moldova, întrucât acestea reflectă mai fidel fluxurile comerciale efective, inclusiv reexporturile și livrările indirecte. Această abordare fiind justificată de metodologia utilizată în comerțul internațional, în special diferențele dintre criteriul de origine (folosit la înregistrarea importurilor) și destinația finală (folosită la raportarea exporturilor).

Astfel, în perioada de referință importurile SUA din Republica Moldova s-au diminuat cu circa -25%. În mod particular, importurilor americane de produse agroalimentare din Republica Moldova au înregistrat o scădere abruptă de -42%, categorie ce reflectă în mod direct producția autohtonă moldovenească. Însă, această dinamică a fost influențată practic în totalitate de reducerea livrărilor de sucuri de fructe, un produs reprezentativ pentru Moldova, ale cărui importuri au scăzut cu aproximativ 80%, ceea ce în termeni absoluți echivalează cu o pierdere de circa 18 milioane USD. În același timp, băuturile alcoolice precum vinurile, băuturile alcoolice tari și cidrul au demonstrat o reziliență mai mare, înregistrând creșteri notabile (Tabelul 2).

Tabel 2. Importurile SUA de bunuri din Republica Moldova în primele 5 luni 2025 (produse agroalimentare), mii USD

HS		2024, ian-mai	2025, ian-mai		
		Valoare, mii USD	Valoare, mii USD	Pondere, %	Dinamica, %
	Produse agroalimentare	39407	22873	47.3%	-42%
2204	Vinuri din struguri proaspeti, inclusiv	12438	13321	27.6%	7%
2009	Sucuri de fructe sau de nuci (inclusiv	21801	4284	8.9%	-80%
2208	Alcool etilic nedeenaturat, cu titru alcoolic	1242	2125	4.4%	71%
1905	Produse de brutarie, de patiserie si	797	633	1.3%	-21%
2206	Alte bauturi fermentate (de exemplu, cidru	0	398	0.8%	-
1206	Seminte de floarea-soarelui, chiar	674	394	0.8%	-42%
0802	Alte nuci, proaspete sau uscate, chiar	0	359	0.7%	-
1604	Preparate si conserve din peste caviar si	100	287	0.6%	187%
2001	Legume, fructe, nuci si alte parti	252	161	0.3%	-36%
2205	Vermuturi si alte vinuri din struguri	0	129	0.3%	-

Sursa: Date UN Comtrade

În contrast, importurile SUA de produse industriale moldovenești au rămas relativ stabile, înregistrând chiar o creștere ușoară de aproximativ +2%. Acest rezultat este datorat în principal exporturilor realizate în regim lohn, în special echipamente electrice și articole textile care, deși afectate în anumite subcategorii (precum cablurile electrice sau valizele), au beneficiat per ansamblu de menținerea comenzilor externe ale companiilor europene care operează în Republica Moldova. Nu în ultimul rând este de remarcat reziliența articolelor din plastic și benzilor adezive care nu sunt produse în cadrul regimului lohn și care au reușit să înregistreze performanțe importante.

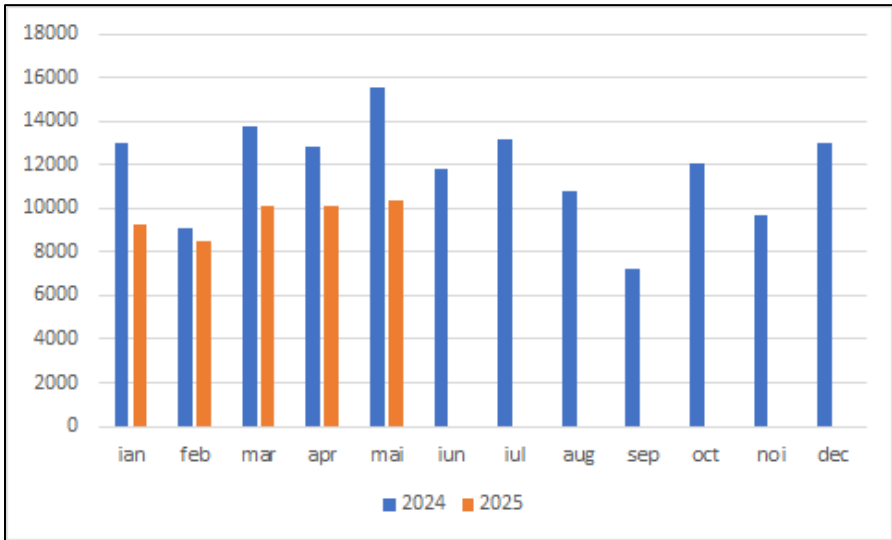
Tabel 3. Importurile SUA de bunuri din Republica Moldova în primele 5 luni 2025 (produse industriale), mii USD

HS		2024, ian-mai	2025, ian-mai			
		Valoare, mii USD	Valoare, mii USD	Pondere, %	Dinamica, %	Dinamica, mii USD
	Produse industriale	24899	25443	52.7%	2%	544
3926	Alte articole din materiale plastice si	5406	6049	12.5%	12%	643
8544	Fire, cabluri (inclusiv cabluri coaxiale) si	3718	3578	7.4%	-4%	-140
8504	Transformatoare electrice, convertizoare	14	1710	3.5%	12114%	1696
6202	Paltoane, scurte, pelerine, hanorace,	1185	1400	2.9%	18%	215
6201	Paltoane, scurte, pelerine, hanorace	936	1106	2.3%	18%	170
4202	Valize, geamantane si cufere, inclusiv	1463	1053	2.2%	-28%	-410
6210	Imbracaminte confectionata din	1022	1007	2.1%	-1%	-15
3919	Placi, foi, folii, benzi, panglici, pelicule si	0	936	1.9%	-	936
9999	Mărfuri nedecarate în altă parte	779	770	1.6%	-1%	-9
7312	Toroane, cabluri, benzi impletite, parame,	0	767	1.6%	-	767
6302	Lenjerie de pat, de masa, de toaleta sau de	363	698	1.4%	92%	335

Sursa: Date UN Comtrade

Totuși, pentru a izola impactul aplicării tarifului orizontal de 10% impus de SUA în aprilie 2025, este relevantă analiza evoluției lunare a importurilor (Figura 1). Astfel, în perioada ianuarie-martie (pre-aplicare), se înregistrează o dinamică negativă comparativ cu anul precedent, dictată de volatilitatea generală a piețelor internaționale. După introducerea tarifului, în lunile aprilie și mai, se observă o diminuare mai accentuată a importurilor, de aproximativ -28% față de aceeași perioadă a anului precedent, echivalentul a -8 milioane USD. Această scădere reflectă un răspuns comercial relativ rapid al lanțurilor de distribuție și al operatorilor logistici la noile condiții tarifare.

Figura 1. Evoluția lunară a importurilor SUA de bunuri din Republica Moldova, mii USD

Sursa: Date UN Comtrade

O analiză dezagregată pe grupe de produse permite identificarea celor mai afectate categorii (Tabel 4). Cele mai mari diminuări în termeni absoluți s-au înregistrat la sucurile de fructe (-67%) și vinuri (-37%), echivalentul a -5,6 mil USD și -2,7 mil USD respectiv. Este important de menționat că pentru anumite produse, precum semințele oleaginoase, dinamica negativă nu reflectă în mod direct impactul tarifar, ci

caracterul sporadic al livrărilor în anii anteriori. Alte categorii, deși în declin, au avut o contribuție mai redusă la volumul total al exporturilor, ceea ce le diminuează din efectul avut asupra impactului general.

Pe de altă parte, unele produse au înregistrat evoluții pozitive, în pofida introducerii tarifului (Tabel 4). Este vorba, în principal, de produse manufacturate în regim lohn, cum ar fi transformatoarele și unele articole textile. De remarcat este și faptul că anumite produse fabricate efectiv în Republica Moldova, cu o valoare adăugată mai mare, au reușit să-și mențină sau chiar să-și crească competitivitatea. Este cazul produselor din plastic (capace, etichete), băuturilor alcoolice tari și, în mod surprinzător, caviarului, ale cărui importuri în SUA au crescut de peste patru ori, semn al unei nișe emergente care reușește să pătrundă pe piața americană în ciuda barierei tarifare.

Tabel 4. Top diminuări și creșteri ale importurilor SUA de bunuri din Republica Moldova după impunerea tarifului de 10%, mii USD

HS		2024 apr-mai		2025 apr-mai			
		Valoare, mii USD	Pondere, %	Valoare, mii USD	Pondere, %	Dinamica, mii USD	Dinamica, %
	Total	28399	100%	20439	100%	-7960	-28%
Top diminuări							
2009	Sucuri de fructe sau de nuci (inclusiv	8398	30%	2800	14%	-5598	-67%
2204	Vinuri din struguri proaspeti, inclusiv	7325	26%	4595	22%	-2730	-37%
1205	Seminte de rapita sau de rapita salbatică,	1147	4%	0	0%	-1147	-100%
6204	Costum taior, ansambluri, jachete,	485	2%	184	1%	-301	-62%
3301	Uleiuri esențiale (deterpenizate sau nu),	232	1%	0	0%	-232	-100%
8544	Fire, cabluri (inclusiv cabluri coaxiale) și	1460	5%	1270	6%	-190	-13%
4202	Valize, geamantane și cufere, inclusiv	711	3%	553	3%	-158	-22%
9401	Scaune (cu excepția celor de la poziția	330	1%	181	1%	-149	-45%
6404	Încălțăminte cu talpi exterioare din	135	0%	3	0%	-132	-98%
7103	Pietre prețioase și semiprețioase	122	0%	0	0%	-122	-100%
3925	Articole pentru echiparea construcțiilor,	139	0%	29	0%	-110	-79%
1206	Seminte de floarea-soarelui, chiar	495	2%	392	2%	-103	-21%
Top creșteri							
8504	Transformatoare electrice, convertizoare	5	0%	609	3%	604	12080%
2208	Alcool etilic nedenaturat, cu titru alcoolic	410	1%	887	4%	477	116%
3926	Alte articole din materiale plastice și	2575	9%	2964	15%	389	15%
7312	Toroane, cabluri, benzi împletite, parame,	0	0%	383	2%	383	
6210	Îmbracaminte confecționată din	417	1%	727	4%	310	74%
6302	Lenjerie de pat, de masă, de toaletă sau de	71	0%	282	1%	211	297%
0802	Alte nuci, proaspete sau uscate, chiar	0	0%	181	1%	181	
4813	Hartie pentru țigări, chiar tăiată după	0	0%	176	1%	176	
3919	Placi, foi, folii, benzi, panglici, pelicule și	0	0%	163	1%	163	
6202	Paltoane, scurte, pelerine, hanorace,	473	2%	603	3%	130	27%
1604	Preparate și conserve din peste caviar și	29	0%	157	1%	128	441%
6201	Paltoane, scurte, pelerine, hanorace	359	1%	486	2%	127	35%

Sursa: Date UN Comtrade

Prin urmare, în pofida unei diminuări generale a exporturilor moldovenești în SUA în perioada de după impunerea tarifelor, impactul nu este uniform. Produsele cu origine moldovenească autentică și care anterior beneficiau de competitivitate pe piața SUA au fost cel mai grav afectate, în timp ce produsele manufacturate în regim lohn au manifestat o reziliență mai mare. Acest contrast evidențiază nu doar efectele directe ale politicii tarifare americane, ci și vulnerabilitățile structurale ale exporturilor Republicii Moldova în raport cu piețele externe.

Totuși, trebuie menționat că analiza de mai sus vizează un fenomen consumat deja, și anume introducerea tarifului unic de 10% atât pentru Republica Moldova, cât și pentru celelalte țări ale lumii și impactul său imediat. Însă, din 1 august 2025, administrația americană a impus un tarif majorat de 25% pentru toate produsele originare din Republica Moldova, dar și o multitudine de tarife diferențiate pentru celelalte țări

ale lumii (unele mai mari, altele mai mici). Acest context impune o schimbare de perspectivă, de la constatarea efectelor unui șoc comercial deja manifestat, la estimarea riscurilor viitoare și anticiparea posibilelor traiectorii ale comerțului bilateral luând în considerare toată arhitectura tarifară impusă de SUA.

3. În ce măsură vor fi afectate exporturile Republicii Moldova de noua taxa de 25?

Analiza efectelor tarifului general de 10% aplicat anterior de SUA produselor originare din Republica Moldova în perioada aprilie-mai 2025 oferă deja o imagine preliminară asupra vulnerabilităților structurale ale anumitor categorii de exporturi moldovenești. Această evaluare retrospectivă servește drept fundament pentru o analiză prospectivă mai complexă, în contextul noii măsuri comerciale intrate în vigoare la 1 august 2025. Conform acesteia, toate produsele moldovenești sunt supuse unui tarif vamal de 25%, cu caracter general și nediferențiat.

Această decizie a SUA nu este una izolată, ci se încadrează într-un climat internațional tensionat, marcat de proliferarea politicilor protecționiste ale SUA prin aplicarea tarifelor majorate, dar și de intensificarea disputelor comerciale care afectează lanțurile globale de aprovizionare. În acest nou context, țările mici și deschise comercial, precum Republica Moldova, se confruntă cu un set crescut de constrângeri în ceea ce privește accesul pe piețele externe și păstrarea competitivității.

În acest context, devine crucială utilizarea unui cadru analitic capabil să surprindă în mod granular efectele tarifului asupra exporturilor moldovenești. Modelul aplicat în această analiză este unul de echilibru parțial, concentrat asupra relației comerciale bilaterale dintre Republica Moldova și SUA. Acesta permite estimarea impactului noilor tarife asupra cererii de import pentru fiecare categorie de produse, pornind de la modificările prețurilor relative induse de tarife și de la elasticitățile specifice pentru fiecare produs.

În același timp, trebuie subliniat că măsura tarifară de 25% aplicată Republicii Moldova nu se manifestă într-un vid comercial. SUA aplică tarife diferențiate altor furnizori internaționali, unele mai mari, altele mai mici (Tabel 5), iar pentru țările neincluse în lista specială se aplică un tarif standard de 10%. Acest lucru modifică fundamental cadrul concurențial pe piața americană, întrucât efectul net asupra competitivității moldovenești depinde nu doar de mărimea absolută a tarifului, ci de poziționarea relativă față de concurenții direcți pe fiecare segment de produs.

Tabel 5. Tarifele de reciprocitate aplicate de SUA începând cu 1 august

Tara	Tarif	Tara	Tarif	Tara	Tarif	Tara	Tarif
Afganistan	15%	Insulele Falkland	10%	Malaysia	19%	Sri Lanka	20%
Algeria	30%	Fiji	15%	Mauritius	15%	Elvetia	39%
Angola	15%	Ghana	15%	Moldova	25%	Syria	41%
Bangladesh	20%	Guyana	15%	Mozambique	15%	Taiwan	20%
Bolivia	15%	Islanda	15%	Myanmar	40%	Thailand	19%
Bosnia si Hercegovina	30%	India	25%	Namibia	15%	Trinidad si Tobago	15%
Botswana	15%	Indonezia	19%	Nauru	15%	Tunisia	25%
Brazila	10%	Iraq	35%	Noua Zeelanda	15%	Turcia	15%
Brunei	25%	Israel	15%	Nicaragua	18%	Uganda	15%
Cambodia	19%	Japonia	15%	Nigeria	15%	Regatul Unit	10%
Cameroon	15%	Jordan	15%	Macedonia de Nord	15%	Vanuatu	15%
Chad	15%	Kazakhstan	25%	Norvegia	15%	Venezuela	15%
Costa Rica	15%	Laos	40%	Pakistan	19%	Vietnam	20%
Côte d'Ivoire	15%	Lesotho	15%	Papua Noua Guinee	15%	Zambia	15%
Congo	15%	Libya	30%	Filipine	19%	Zimbabwe	15%
Ecuador	15%	Liechtenstein	15%	Serbia	35%		
Guineea Ecuatoriala	15%	Madagascar	15%	Africa de Sud	30%		
Uniunea Europeana	15%	Malawi	15%	Korea de Sud	15%		

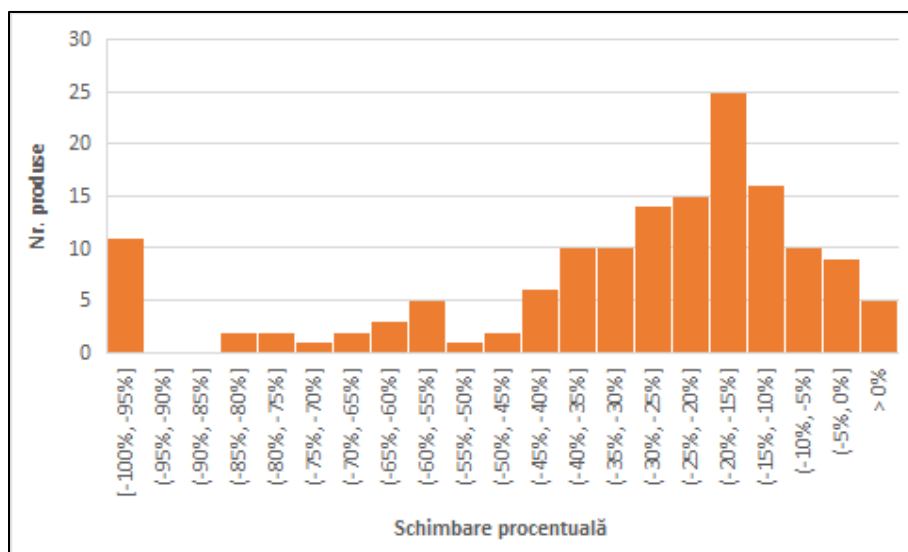
***Pentru țările care nu se regăsesc în tabel se aplică un tarif de 10%**

Sursa: Ordinul Executiv al Președintelui SUA din 31 iulie 2025, <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/further-modifying-the-reciprocal-tariff-rates/>

Așadar, modelul utilizat integrează acest element crucial, tratând fiecare partener comercial al SUA cu tariful specific ce i-a fost aplicat. Iar rezultatele nu doar că măsoară efectul unei taxe vamale impuse unilateral, ci contextualizează impactul acesteia în raport cu întregul sistem tarifar aplicat de SUA, oferind o imagine solidă pentru formularea strategiilor comerciale sectoriale.

Prin urmare, conform simulării, impunerea tarifului de 25% de către SUA determină o contracție totală a exporturilor moldovenești de 24% în termeni relativi. Prin comparație, scenariul tarifului de 31% ar fi generat o contracție de 35%, deci tariful real aplicat începând cu 1 august 2025 limitează parțial impactul negativ estimat în baza tarifului de reciprocitate din luna aprilie. Este important de subliniat că scăderea exporturilor moldovenești nu este exclusiv rezultatul poverii tarifare directe, ci reflectă și evoluțiile relative ale competitivității produselor moldovenești față de alți furnizori pe piața americană. Acolo unde alte țări suferă reduceri similare de acces, efectul este amortizat, iar acolo unde nu se aplică tarife sau se aplică unele mai mici, scăderea este accentuată.

Figura 2. Distribuția variațiilor procentuale a scăderii importurilor de origine moldovenească în SUA după aplicarea tarifului de 25%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor UN Comtrade, WB

La rândul său, distribuția variațiilor procentuale arată o concentrare a scăderilor în intervalul -10% până la -40%, cu unele produse care înregistrează reduceri chiar mai mari (Figura 2). Aceste cifre nu sunt uniforme și reflectă, în esență, o combinație între gradul de substituibilitate al produsului pe piața SUA, prezența altor furnizori internaționali netaxați sau taxați mai puțin și ponderea Moldovei în livrările fiecărei categorii. Această dispersie indică faptul că tariful nu afectează toate produsele în mod egal, ci lovește mai puternic acolo unde Moldova nu deține avantaje competitive clare sau unde SUA pot înlocui rapid sursa de aprovizionare.

O componentă esențială în interpretarea rezultatelor este structurarea exporturilor (în cazul de față a importurilor SUA pentru a capta toate fluxurile) în funcție de natura procesului de producție. Marea majoritate a produselor textile (HS 61, 62), încălțăminte (HS 64) articole din piele (HS 42) și electronice

(HS 85) sunt realizate în regim lohn în Republica Moldova, adică sunt produse intermediare sau finale asamblate în Moldova din componente furnizate de companii europene. Aceste fluxuri comerciale nu reflectă în mod direct valoare adăugată internă, ci mai degrabă activități cu valoare adăugată mică, sensibile la bariere comerciale și la modificări ale lanțurilor valorice globale.

Spre exemplu, cablurile electrice (fabricate în lohn) sunt printre cele mai afectate produse în termeni absoluți, modelul indicând o reducere a exporturilor cu 22% (Tabel 6). Produsele textile și din piele înregistrează de asemenea scăderi notabile (între -6% și -48%), în funcție de subgrupă. De altfel, în cazul de față, o elasticitate pronunțată sugerează că producătorii europeni care utilizează Republica Moldova ca bază de lohn își pot reloca rapid comenzile către alte locații din afara razei tarifare, cum ar fi Țările Balcanice, Maghreb sau chiar Ucraina, afectând imediat fluxurile comerciale.

Tabel 6. Scăderea estimată a importurilor de origine moldovenească în SUA, după aplicarea tarifului de 25% (în baza anului 2023)

HS4	Descriere	Import, 2023		Import, 2024		Scăderea estimată după aplicare tarifului, %
		Valoare, mii USD	Pondere, %	Valoare, mii USD	Pondere, %	
2009	Sucuri de fructe sau de nuci (inclusiv mustul de struguri și apa de cocos)	35473	34.1%	25782	18.2%	-14%
3926	Alte articole din materiale plastice și articole din alte materiale de la p	9989	9.6%	9411	6.6%	-35%
8544	Fire, cabluri (inclusiv cabluri coaxiale) și alte conductoare electrice izo	9316	9.0%	7791	5.5%	-22%
2204	Vinuri din struguri proaspeti, inclusiv vinurile îmbogățite cu alcool mu	5461	5.3%	45081	31.7%	-29%
2208	Alcool etilic nedenaturat, cu titru alcoolic volumic sub 80% vol. distilat	4416	4.3%	4169	2.9%	-29%
4202	Valize, geamantane și cufere, inclusiv case de toaleta și mape portd	4110	4.0%	3922	2.8%	-31%
2906	Alcooli ciclici și derivații acestora halogenati, sulfonati, nitrati sau nitro	3468	3.3%	4974	3.5%	-26%
6110	Jerseuri, pulovere, cardigane și articole similare, veste și articole simil	2441	2.3%	1443	1.0%	-8%
6403	Încălțăminte cu talpi exterioare din cauciuc, material plastic, piele nat	2283	2.2%	216	0.2%	-13%
7103	Pietre prețioase și semiprețioase (altele decât diamantele), chiar prel	1795	1.7%	611	0.4%	-70%
1905	Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți, chiar cu adaos de cacao os	1560	1.5%	1741	1.2%	-14%
3923	Articole de transport sau de ambalare din materiale plastice busoane,	1464	1.4%	51	0.0%	-18%
4813	Hartie pentru țigari, chiar tăiată după dimensiune, în forma de colite și	1355	1.3%	977	0.7%	-30%
6210	Îmbrăcăminte confecționată din produsele de la pozițiile 5602, 5603, 5	1307	1.3%	2816	2.0%	-27%
6302	Lenjerie de pat, de masă, de toaleta sau de bucatărie:	1300	1.3%	1275	0.9%	-38%
6204	Costum taior, ansambluri, jachete, sacouri, rochii, fuste, fuste-pantalo	1198	1.2%	1686	1.2%	-16%
4203	Îmbrăcăminte și accesorii de îmbrăcăminte, din piele naturală sau din	1014	1.0%	1164	0.8%	-48%
7102	Diamante, chiar prelucrate, dar nemontate și neîncastrate:	986	0.9%	0	0.0%	-76%
6404	Încălțăminte cu talpi exterioare din cauciuc, material plastic, piele nat	699	0.7%	590	0.4%	-6%
6203	Costume sau compleuri, ansambluri, jachete, sacouri, pantaloni, salop	693	0.7%	565	0.4%	-17%
Total		115171	100%	142049	100%	-24%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor UN Comtrade, WB

O situație complet diferită o au produsele cu valoare adăugată locală reală, în special cele agroalimentare și produsele din plastic. De exemplu, în cazul sucurilor de fructe, care reprezintă unul din principalele produse exportate, impactul este de -14%, relativ mai redus decât în cazul altor produse, ceea ce indică o cerere ceva mai inelastică. Eventual, datorită notorietății produselor și cererii pentru sucuri naturale, exportatorii ar putea avea o marjă de adaptare, inclusiv prin renegocierea prețurilor. Vinurile și băuturile alcoolice tari la rândul său sunt afectate cu -29%, o scădere importantă, ce se explică prin concurența directă cu băuturile din America Latină și chiar Europa, care nu sunt afectate de aceleași tarife. Aceasta poate duce la pierderea unor segmente de piață câștigate în ultimii ani prin promovarea băuturilor alcoolice moldovenești. Din păcate în cazul produselor din plastic se înregistrează o scădere de -35%, ceea ce indică un nivel ridicat de substituibilitate pe piața americană. Cu toate acestea, fiind produse industriale

standardizate (etichete, capace etc.), există posibilități de regândire a rețelei comerciale prin intermediul unor centre de distribuție în afara SUA.

Evident, produsele cu elasticitate mai mare și care operează în sectoare puternic concurențiale (îmbrăcăminte, încălțăminte, electronice) sunt cele mai afectate, cu scăderi care ajung până 90% în unele cazuri. În schimb, unele produse agroalimentare, deși vizate de aceleași tarife, suferă scăderi mai moderate, confirmând o cerere relativ mai puțin sensibilă la preț sau o poziționare de nișă pe piața americană, fie o tarifare mai mare pentru concurenții direcți. Astfel, modelul arată clar că nu toate tarifele generează același impact, efectele sunt „filtrate” prin structura ofertei moldovenești, prin elasticitățile cererii și prin configurația concurenței globale în baza tarifelor diferențiate impuse de SUA.

Concluzii

Ideea impunerii unor tarife de reciprocitate ca răspuns la presupuse dezechilibre comerciale bilaterale este, în cazul Republicii Moldova, lipsită de fundament empiric. Așa-zisul „deficit” în comerțul SUA–Republica Moldova reflectă mai degrabă o distorsiune metodologică decât o realitate economică. În absența unui dezechilibru autentic, justificarea aplicării de către SUA a oricărui tarif pentru Republica Moldova nu rezistă unei evaluări economice riguroase.

În pofida la aceasta, introducerea unui tarif vamal general de 25% de către SUA pentru toate produsele originare din Republica Moldova marchează o schimbare structurală în relațiile comerciale bilaterale și generează un set de riscuri economice care nu pot fi ignorate. Simulările relevă faptul că, deși tariful afectează în mod direct costul de export al produselor moldovenești, impactul real se manifestă printr-un mecanism mai complex: modificarea competitivității relative a Moldovei pe piața americană în raport cu alți furnizori internaționali, în contextul unui sistem tarifar diferențiat și profund asimetric. Rezultatele indică o reducere semnificativă a volumelor exportate, în special în sectoarele cu valoare adăugată locală și cerere elastică, cum sunt produsele agroalimentare, industriale de nișă și bunurile prelucrate, unde substituirea cu furnizori din țări neafectate de tarife poate fi imediată și completă.

Deși exporturile în regim lohn, care ocupă o pondere importantă, par inițial mai puțin afectate, ele rămân vulnerabile în fața reacțiilor rețelelor europene care își externalizează procesele de producție în Republica Moldova. Creșterea costului total de livrare către SUA, în combinație cu o concurență sporită din partea statelor beneficiare de regimuri tarifare preferențiale, comparativ cu regimul de care beneficiază Republica Moldova, reduce atractivitatea acesteia ca locație intermediară în lanțurile globale de producție.

Mai îngrijorătoare sunt însă efectele asupra sectoarelor care produc efectiv în Republica Moldova și care susțin coeziunea economică internă. Acestea nu dispun de mecanisme rapide de adaptare sau relocare și sunt expuse direct riscului de pierdere a accesului la piață. În multe cazuri, reducerile de volum sunt moderate în termeni absoluți, dar pot deveni decisive în condițiile unor volume mici și a unor costuri fixe ridicate de acces la piața americană. Analiza evidențiază totodată că impactul nu este uniform: în timp ce unele produse pierd complet competitivitatea, altele înregistrează scăderi limitate, ceea ce sugerează o anumită rigiditate a cererii sau existența unor avantaje comerciale specifice greu de replicat de către alți furnizori. Aceste produse trebuie protejate și sprijinite în mod activ, întrucât oferă un grad de reziliență într-un mediu extern instabil și marcat de fragmentare geopolitică.

În concluzie, Republica Moldova nu se confruntă doar cu un șoc tarifar punctual, ci cu o deteriorare calitativă a poziției sale comerciale într-un ecosistem internațional tot mai imprevizibil. Răspunsul adecvat nu poate fi unul reactiv sau izolat, ci trebuie să fie orientat spre diversificarea piețelor externe, consolidarea lanțurilor valorice interne, susținerea sectoarelor strategice prin politici industriale active și, nu în ultimul rând, eforturi diplomatice susținute pentru reechilibrarea relațiilor comerciale bilaterale. Numai printr-o abordare integrată, bazată pe evidențe, reacții instituționale rapide și viziune strategică, Republica Moldova poate transforma acest șoc într-o oportunitate de recalibrare și consolidare a capacității sale de export într-un mediu global complex și adesea imprevizibil.